

# סדר ואי - ס

## מבט היסטורי

עוד בשנת 1982 כתב הארי הון ביומון הניו-יורקי דיילי ניו: "השגנון החדש שהופיע בעולם הפאנק רוק הוא ריקוד שנקרא 'סלאם'. קל מאוד לעשות זאת. אתה פשוט רץ לרוחב הריצפה, ומתנגש במי שאתה רוקד איתו, לקול נפץ חזק. אולי זה לא בדיוק בוסה-נובה, אבל זה מידבק". על אף שהתיאור אינו מדויק ולמרות יחסו מגבוה של הכותב, הוא תפס משהו. כי ריקוד 'סלאם' הפך לשגנון חדש.

## "השגנון החדש שהופיע בעולם הפאנק רוק הוא ריקוד שנקרא 'סלאם'"

אולם, למעשה התופעה התפשטה בבריטניה ובמועדוני ניו-יורק זמן רב לפני 1982. ראשיתה במוסיקת הפאנק של שנות ה-70. מוסיקת פאנק החלה בבריטניה עם להקת ה-"SEX PISTOLS". השיר שלהם "אנרכיה בממלכה המאוחדת" נחשב עד היום להימנון הפאנקיסטים. בארה"ב, להקות כגון ה-"RAMONES" בניו-יורק ו"הדגל השחור" בקאליפורניה, בישרו את עידן הפאנק.

לדברי ג'ון רוקוול ב"ניו-יורק טיימס" היה הפאנק "סמל למרץ חסר המנוחה של תת-תרבות הנעורים, שראתה בחברה הבורגנית משהו צבוע, שבע רצון מעצמו ותפל". זו היתה גם תשובה למוסיקה הפופולארית של שנות ה-70, מוסיקה המונית, מיוצרת בסרט נע תעשייתי, של הדיסקו והפופ, שבקעה מכל מכשיר רדיו ונשמעה בכל מועדון ריקודים. הפאנק היה פראי. סאלי סומרס מאפיינת את מוסיקת הפאנק כך: "תערובת קודחת של גיטרה, תופים וצעקות זועקות של הזמר, המשמיע מילים בלתי מובנות, טקסטים החוזרים על עצמם ונשמעים נזעמים". הפאנק היה מוסיקה מהירה יותר מכל הסוגים שקדמו לה, והקצב המהיר שלה דרש

המקום הוא אולם ריקודים כלשהו בארה"ב או באירופה. האורות מעומעמים והמוסיקה מתחילה. מקצב נמוך, הולם בכבדות, מלא צלילי גיטרה מעוותים וזימרה, המזכירה זעקות יותר משירה. ההמון מתחיל לנוע, להתנדנד מצד עד שהאנשים נתקלים איש בשכנו. התנועה הופכת לתזוית, האנשים נדחפים איש לרעהו, דוחפים זה את זה קדימה ואחורה, דוחפים ונדחפים, משתדלים שלא לאבד את שיווי המשקל שלהם, המכונה M DANCING.

כפי שכתב קים נילי בכתב-העת ROLLING STONE "הם עושים את זה כל הזמן. בכל מועדון אליו תלך, קרוב לודאי שתפגוש בגוד שלם של חברה - 'STEPFOARD MOSHERS' ישתלטו על רחבת הריקודים ויתחילו לנוע במערבולת המתרחבת כל העת, כשהם נתקלים זה בזה, מתנגשים ללא הבחנה בכל מי שמזלו הרע גרם לו להמצא שם".

ריקוד הסלאם נודע בשמות שונים: MOSHING, SKANKING, או פשוט כאוס. זו תופעה תרבותית (!) שניתן לנתח אותה ממש כשם שאנתרופולוגים מנתחים ריקודים שבטיים. כי מדובר במגזר מסויים של הציבור האמריקני, המשתתף בריקוד זה, בשל סיבות מוגדרות היטב, ובמסגרת מפגשים מסויימים ומאורגנים.

הסלאם, על אף היותו כאוטי, יש לו חוקים של נימוס וטכניקה, שהתעלמות מהם, עלולה לגרום לחבורה המתנועעת כולה לאבד את הצפון. לסלאם שורשים מגוונים, הכוללים מחול כושי עירוני פופולארי וכמה תופעות מסחריות, שהיו קיימות שעה שה"סלאם" נולד.

ניסיתי לחקור את התופעה בעזרת מה שהתפרסם בעיתונים וכתבי-עת. אבל התברר לי, שרק מעט מאוד מידע על אודות פעילות מחתרית זו דלף לעיתונות הפופולארית. קראתי ספרים על ה"פאנק" ושאר תנועות מחתריות, אבל התברר, שהמקורות החשובים הם קודם כל ההתנסות האישית בריקוד עצמו ובשיחה עם אנשים אחרים, העוסקים בכך, כגון אדווארד טינדאל, משתתף ותיק בסלאם שבמועדונים.

מאת רוברט ש. גרוסמן (ארה"ב)

Who wound up the killer children...  
Who tied up the pounding puppets  
Punch and Judy never played this rough  
They say music soothes the savage  
But ther're made of tougher stuff  
We're too smart to watch TV  
Because it's filled with violence  
So we like to go out dancing  
And knock ourselves devoid of sense  
(Good Clean Fun!, False Prophets)

מי כיוון את ילדי רצח,  
מי רתם את הבובות המכות,  
פאנקי וג'ודי אך פעם לא עשו את זה אלים.  
אומרים שמוסיקה מרגיעה את הפרא,  
אבל הם עשויים מחומר עז יותר.  
אנחנו פקחים מכדי לצפות בטלביזיה  
כי היא מלאה באלימות,  
אז אנחנו אוהבים לצאת לרקוד ולדפוק את הראש עד אבדן-חושים.

[תרגום אילן שיינפלד]

Good Clean Fun, False Prophets, 1982

# DANCING



# דר תופעה ושמה

ותמיכה לרוקדים" (הזורקים את עצמם לכל עבר).

מוסיקת הגרעין הקשה והגל החדש קיימת כיום כמוסיקה האלטרנטיבית, המצויה בכל מקום, הלושבת צורות בלתי מוגדרות ושונות.

הלהקות המוליכות של הסאלם מכונות "GRUNGE BANDS". בתחילת שנות ה-90 חלה מעין תחיה של הפאנק. בעיר סיאטל, במדינת ואשינגטון, ארה"ב, להקת "NIRVANA" הכניסה לשימוש קלטת וידאו, שהפכה למעין המנון של הנוער המאוכזב, ובה מופיעים ה-"MOSHING" וריקוד הסאלם. קלטת זו הביאה לתחית הסאלם. ואליבא דקיס נילי (בכתב העת "ROLLING STONE"):  
"הכל כבר יצא מכלל שליטה. הם עושים זאת בכל מקום. באולמות ריקודים, בעזרת רעש מערכת הכריזה לבדה.

הזדמן לי לראות אנשים עוסקים ב-"BODYSURFING" (סוג של טכניקת MOSHING), אפילו שעה שהאומן המופיע רק דיבר מעל לבימה. הוא המשיך לדבר כעשר דקות, אבל האקסהיביציוניסטים שלרגלי הבימה המשיכו בסלאם תוך התעלמות גמורה ממנו. הם היו לים רוגש וחסר רגש של רגליים וידיים."

אני עצמי הייתי עד לסלאמינג בנסיבות תמימות לכאורה, בנשף של תלמידי תיכון צעירים, ופעם אפילו על גבי ספינת טיולים על נהר הפוטומאק, למוסיקה שהשמיע התקליטן.

## מיהם הרוקדים?

לדעת סאלי סומר, רקדני הסאלם "85 אחוז מהם זכרים, בני הגזע הלבן ובגיל מתחת לעשרים שנה. חברי התזמורות והרקדנים לבושים בצורה דומה: נעלי צנחנים שחורות, ג'ינס ישנים, חגורות עור שחורות, טי-שירט פחות או יותר לבן, וראשיהם מגולחים...". על אף שהמאמר שלה נכתב לפני כמעט עשור שנים, התיאור נכון גם כיום. הקהל צעיר וגברי, כי הוא עוסק בפולחן העתיק של "חגיגת הכוח הגס ובזעם העצור". יש גם רקדניות ממין נקבה, אבל אלה מהן, המסוגלות לשרוד במערבולת, אינן מצטיינות בתכונות נשיות

היא אינה רואה בסלאם משהו אלים וחסר משמעות. היא כותבת: "מתחת לפני השטח המבעיתים, הסלאם עוסק בתמיכה ושיתוף פעולה. ההמון מהווה כרית רכה, המוכנה לספוג את האלימות".

בניגוד לדיסקו, בו תפקידי הגבר והאשה נפרדים ומוגדרים, וכתגובה לשנות ה-70 שידעו מיניות מודגשת, אין בסלאם כל מרכיב מיני. אין פרטנרים ואין תפקידים נפרדים לגברים ונשים. כל אחד פשוט מנסה להשאר עומד על רגליו ולא לאבד את שיווי המשקל. פיטר קאמפבל אומר: "הלבוש אינו סקסי, אין קישוטים או נוצצים. עבר זמנה של האשליה, שהמין משרר, ויש בפאנק אסתטיקה המכירה בכך, שהמין אינו תשובה לכל, ובעצם לשום דבר". הבנות עדיין מהוות מוקד עניין במועדוני הפאנק, אבל אופי היחסים בין המינים הוא יותר ידידותי ממיני.

בראשית שנות ה-80, עם הכנסתם של סרטי הקליפים המוסיקאליים והגישה השכלתנית לפאנק, נחלקה מוסיקת הפאנק לשני מחנות. התומכים הנוטים לאומנות החלו ליצור מה שכונה "הגל החדש", ולהקות כגון: "THE CURE", "TALKING HEADS" ודומיהן החלו להשמיע מוסיקה שקטה, אינטליגנטית ומעודנת יחסית.

ואילו הגרעין הקשה של הפאנקיסטים, אלה המקועקעים, שאוזניהם ואפיהם מנוקבים ונושאים סיכות ושאר קישוטי מתכת, יצרה להקות קשוחות כגון: "DEAD KENNEDYS", או "ROLLINS BAND". הגרעין הקשה נעשה גס עוד יותר מהפאנק סתם, ועימו שרד גם ריקוד הסאלם. לפעילות זו החלו לקרוא "MOSHING", והוא התבצעה ברחובות גדולות, שנקראו "MOSH PITS".

כמעט כל אלה, שהיו מעורבים בפאנק בשנות ה-70 המאוחרות, והצטרפו לגרעין הקשה, יסדו להקות. בראשית שנות ה-80 להקות הגרעין הקשה החלו לנגן במוסכים, בבארים ומקומות אחרים, בהם הצטופפו מאות אוהדיהם בשטח קטן ובצפיפות רבה. הצפיפות לא הותירה להם ברירה אלא לעסוק בסלאם. כפי שהגדיר זאת פיטר קאמפבל: "...יותר מדי מרחב אינו יוצר את הצפיפות הדרושה, וזה מקטין גם את היכולת של ההמון לשמש כרית

סוג חדש של מחול: מחול הסלאם. חסידי הפאנק חשו סלידה מסויימת כלפי ריקודי הדיסקו של שנות ה-70, שהיה בהם סדר קבוע והפרדת המינים. כתב-העת PUNK MAGAZINE הביע את דעתו על הדיסקו במילים הבאות: "תהרוג את עצמך. קפוף מסלע מזויין. תדפוק מסמרים בגולגולת שלך. תהיה רובוט ותצטרף לצוות הדיסנילאנד. תעשה משהו, רק אל תאזין לדיסקו. ראיתי את החרא בקופסאות השימורים, המשתלט על בני אדם של ממש, והופך אותם לכלבים, ולהפך. כל מה שדפוק בתרבות המערבית מצוי בדיסקו".

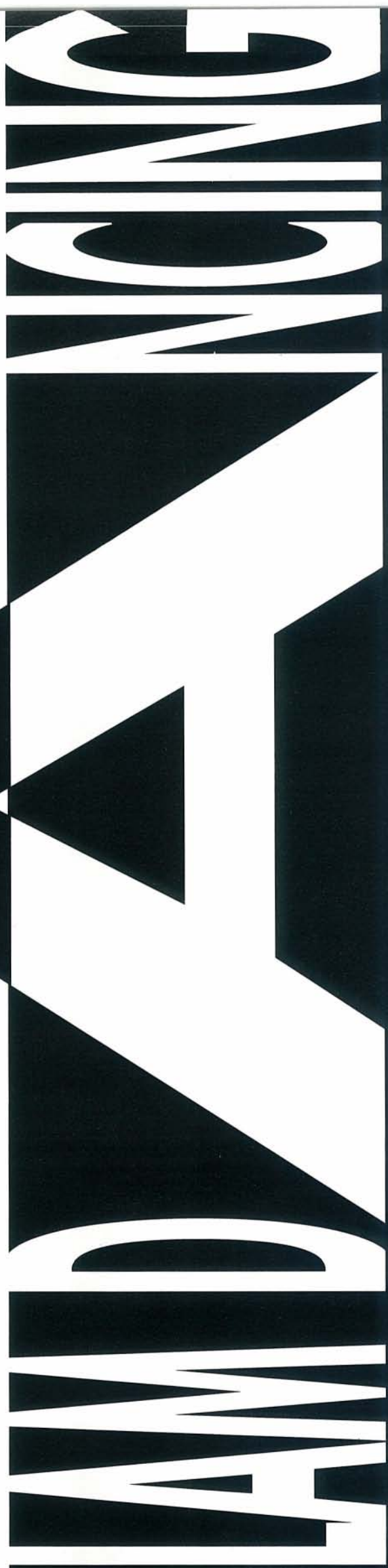
שעה שהציבור האינטלקטואלי הגיב על הדיסקו בסיגנון הקונטראסט-אימפרוביזישן, פשוטי העם הגיבו בצורה מחוספסת יותר של מנג, בריקוד הסלאם.

הסלאם נוצר לא רק בשל יחסם הביקורתי של בני הטיפש-עשרה לדיסקו. אחד הגורמים לכך היה ריבוי תכניות ההאבקות בטלוויזיה, שגרמו לצעירים להתעניין ולחבב צורה זו של פעילות. הראוותנות הבימתית הקשורה בספורט זה, הביאה את האלימות לבתייהן של משפחות רבות מהמעמד הבינוני הנמוך, מהן יצאו בני הנוער, שהפכו מאוחר יותר לחסידי הפאנק והסלאם.

בני העשרה בשנות ה-70 הרבו להתעניין באלימות. מיכאל סלצר, בספרו: "TERRORIST CHIC" מתאר את שכיחותה של האלימות בעשור זה ואת ביטויה, בחיבה שאנשי הפאנק רחשו לסיכות ביטחון וסכיני גילוח, שהוחדרו לתנוכי אוזניהם. הוא רואה בתרבות הפאנק הריקנית והניהיליסטית תגובה נגדית לתנועות השלום והאקטיביזם של שנות ה-60.

מנהג הסלאמינג צמח בבריטניה מתיגרות קבוצתיות ממושכות בשעת קונצרטים של נגני פאנק. באי הקונצרט התרגזו עד כדי כך, שהיכו בכל המזדמן להם. אחרי מספר תקריות מסוג זה, הסלאם הפך ליותר מעודן. משתתפי התיגרות הבינו, שאלה נעשו מסוכנות מדי ושהם עלולים להאסר על ידי המשטרה. לכן הם הפכו את התיגרות למחול. במאמרה של סאלי סומרס ב"וילגי וויס"





## הריקוד עצמו

פרנסיסקה בואז הגדירה מחול כ"תנועות ופעולות רגילות, היכולות להפוך לריקוד, אם חל ברוקד שינוי מסויים. שינוי, המוציא אותו מהעולם הרגיל ומעביר אותו לעולמה של רגישות מוגברת". וריקוד הסלאם בהחלט תואם הגדרה זו. הסלאם מוציא את הרוקד מהמציאות הנורמאלית ומכניסו לעולם בו שולטים ריגושים שונים בתכלית.

על אף צורותיו השונות, יש לסלאם מבנה צורני מוגדר למדי. הריקוד מתחיל כמה רגעים אחרי תחילת המוסיקה. הרקדנים מתחילים בתנועות ראש, כשאברים שונים מתחילים להתפתל. כשקצב המוסיקה גובר, כך גוברות התנועות, הרקדנים משליכים את עצמם בחופש רב, ומתפוצצים לתנועה פראית שלוחת רסן. הם נדחפים זה אל זה, ומתנגשים זה בזה או עם קירות המקום, בזעם פורץ. הזרועות מוחזקות סמוך לגוף, והן משמשות גם לדחיפת הזולת וגם להגנה על הגוף. אנשי ה-"moshing" כפופים, על מנת שמרכז הכובד שלהם יהיה נמוך, וכך ימנעו מהם ליפול ארצה. הפעולות מהירות ונוקשות, הנעלים ננעצות בריצפה, הזרועות מתעופפות ברוח סערה.

סאלי סומרס מתארת זאת כך במאמרה: "ללא התראה, הבחורים מתפרצים על רחבת הריקודים. הראשים מוחזקים נמוך, הגו כפוף, הזרועות מתעופפות, והם רוקעים בריצפה ונתקלים זה בזה, בקירות, בצופים המקיפים אותם. במצב של עמידת קרב כפופה, הם מרימים ברכיים ונועצים עקבים בריצפה, לפעמים תוך צעדי שיכול מעוותים. הם מתנגשים בקירות ובגופות אדם, מאבדים את

## כשקצב המוסיקה גובר, כך גוברות התנועות, הרקדנים משליכים את עצמם בחופש רב, ומתפוצצים לתנועה פראית שלוחת רסן

שיווי-המשקל, ומיד הם נמשכים שנית ונדחפים לתוך המערבולת. הם מטפסים זה על גבי זה, על כתפי הזולת, במה שנקרא "chicken-slammng", מתכתשים זה בזה ונופלים זה על גבי זה בערימות על גבי הריצפה. ומיד הם עוברים למעגל סוער, "מריצים", במרפקים מוחצנים, זרועות מתעופפות במעגלים, בועטים ושועטים כמו אינדיאנים מקפצים בריקוד שיבטי מבעית. הפנים מעוותות במיני הבעות מוגזמות. התוקפנות והמרץ שלהם מתפוצצים במוסיקה הקולנית, ההורגת כל מחשבה, המשליכה אותך אל מטרה בלתי ידועה. זה מעורר, משונה, חסר פשרות".

בולטות. אומר פיטר קאמפבל: "ריקוד הסלאם אינו ממש אנטי-פמיניסטי, אלא שפשוט אין אפשרות לנערה להתנגש גופנית עם עשרים בחורים. הסלאם יש בו אקט של חישול הקשר הגברי, טכס של התפוצצות

## הקהל צעיר וגברי, כי הוא עוסק בפולחן העתיק של "חגיגת הכוח הגס ובזעם העצור"

ההורמונים בגיל ההתבגרות, נערים עם נערים, כדוגמת ההשתוללות בחדרי-ההלבשה של מגרשי הספורט".

לגבי רוב הרוקדים בתקופת הפאנק, שבאו מהמעמד הלבן הבינוני הנמוך, הסלאם היה תחליף לפשע, מוצא לזעם ולתוקפנות העצורים. ג'ון הולדטרום, עורך כתב העת "Punk", סבור ש"הפאנק הוא לגבי הלבנים מה שמוסיקת הנשמה לגבי השחורים". זה היה ביטוי לתסכול, שחשו הצעירים.

כיום, תמצא את נציגיו של כל גזע ומוצא חברתי ומעמדי ב-"moshpit". תקליטה של להקת "אצאס", שנקרא פשוט "סלאם", הביא לפופולאריות הריקוד בקרב השחורים.

והוא נעשה כל כך פופולארי, שכיום הוא מתרחש לא במועדונים או מוסכים זעירים בלבד, אלא גם באולמות גדולים. ובני עשירים ועניים מתחככים יחד בזירה היוקדת.

לא קשה להבחין ברקדן סלאם. אם כי אין תלבושת אחידה, קל להבחין בו בהמון. בשנות ה-70 היתה זו סיכת ביטחון תקועה באוזן ומעיל העור השחור, שציינו את הפאנקיסט. כיום, דקירת הגוף הגיעה למישור חדש; ורקדני הסלאם עונדים טבעות באוזן, באף, בשפתיים ואפילו בגבות העיניים. אופנת ההנעלה לא השתנתה מאז ימי ה-"sex pistols" באנגליה - הכל נועלים נעלי צבא שחורות.

אופנת התספורת השתנתה בצורה ניכרת. בשנות ה-70 נערים ונערות כאחד נשאו על ראשיהם כרבלות בשלל צבעים וצורות. בשנות ה-80, אופנת הראש המגולח סימלה הכל, מגזענות ועד לקומוניזם, או פשוט את הרצון להתהלך ללא שיער, בראש מגולח.

רקדני הסלאם בשנות ה-90 נחלקים למספר קבוצות: יש חובבי ההחלקה על סקטים, הניכרים במכנסיהם הקצרים/הארוכים והרחבים, המגיעים עד מתחת לברך, גלוחי הראש, ואלה בעלי הקעקע והשיער הארוך, והנערים שבאו לשמוע להקת קצב ופשוט נסחפו למערבולת הסלאם וה-moshing ללא כוונה תחילה.



אם המועדון רחב ידיים, יש מקום ליחידים להבריך ולהצטיין. המשתתפים יכולים להערך בשתי שורות מקבילות, וכל אחד יכול להתנפל בגופו על העומד מולו, כשהגופות מכים זה בזה והראשים נמחצים זה בזה. יחיד או קבוצה קטנה יכולים להשתלט על הרחבה כולה, אם הוא או הם נותרים לבדם אחרי שורה של התנגשויות. אולם, איש אינו מושל לזמן רב. מיד מישהו מתגרה בו, והתחרות נמשכת.

## כל אחד יכול להתנפל בגופו על העומד מולו, כשגופות מכים זה בזה והראשים נמחצים זה בזה

בסלאם שורה של תנועות ומחוות ספציפיות, מוגדרות, כמעט כמו בבאלט. למשל, מה שמכונה "CHICKEN-SLAMMING", כשאחד רוכב על כתפי חברו והזוג רץ ומתנגש בזוג דומה. על אף שזו צורה מסוכנת, למעשה היא תלויה בשיתוף פעולה.

צורה שונה היא גם מה שנקראה "פוגו". [ביטוי המקובל בישראל לציון הסלאם בכלל. הערת המתרגם]. רקדן הפוגו פשוט מנתר לגובה, ככל שיכולתו מגעת, בשעת ההתנגשויות. שעה שחבורה שלימה מתחילה בפוגו, זה מרשים ביותר. הדבר נראה כמו חדר מלא שעועית מקסיקאנית מקפצת. בזירה צפופה יש אפשרות לקפוץ מהבימה אל הקהל ולגלוש על גבי גלים, במקרה זה לא של מים, אלא של בני אדם צפופים. במועדונים מסודרים אין הסדרנים מרשים למישהו מהרוקדים לעלות על הבימה ולקפוץ אל ההמונים הרוקדים מתחת, אל "הכרית האנושית", מטעמי בטיחות.

בשעת הגלישה, הרקדן נישא מעל ראשי חבריו ו"שט" מעל לקהל. על פי רוב מצליח רקדן כזה להשאר נישא על ידי עמיתיו כשלושים שניות. אם הצפיפות קטנה, זה עלול להיות מסוכן, כמובן. כי הרקדן עלול להשמט וליפול ארצה. בכל צורות הסלאם יש כללי נימוס מוכרים. הם הסיבה למיעוט היחסי של פציעות בריקוד הסלאם. כאשר הכללים נשמרים. שעה שמישהו נופל, עוזרים לו לקום. כי הכלל הוא, אל תניח לאיש להדרס. שעה שמישהו מועד, תוך שניה או שתיים עמיתו יקימו אותו שנית. זה ממש טבעי בעיני רקדני הסלאם, ולכן אין צורך להודות על עזרה זו לזולת. כלל נוסף הוא, שאין להכניס אגרוף למישהו בשעת הריקוד. רחבת הריקודים אינה מקום לסדר בו חשבונות אישיים. הרקדנים מתנגשים זה בזה בכוח, אבל לא נוצרות תיגרות אגרופים. זהו מקום להפגת מתיחויות.

כפי שמתארת זאת סאלי סומרס: "מתחת לפני השטח המבעיתים, ריקוד הסלאם בעצם עוסק בשיתוף פעולה ותמיכה הדדית. לו היה זה

באמת ציבור של אנשים חורשי רע, היו מניחים למי שמשליך את עצמו ליפול ולהידרס. או שהיו בועטים בו ללא רחמים, שעה שהוא שוכב על הריצפה. אבל למעשה, שעה שאחד הרקדנים ראשו מסתחרר או שהוא חש ברע, מיד אוחזים בו אלה המקיפים אותו, משמשים לו כחגורת מגן ודוחפים אותו בעדינות הצידה אל מחוץ למערבולת המחול. בלי כל מיני שאלות של מה-שלומך? איך-אתה-מרגיש?, אבל תוך מודעות לחולשתו ברגע הנתון".

בכל מקום ניכרת הפרדה בין איזור הסלאם ולאזור שמחוץ לתחום. קורה שאנשים נדחפים מבלי שהתכוונו לכך לתוך המערבולת של הסלאם. הם כועסים לפעמים. לכן מנסים מארגני הסלאם להבדיל בין האיזורים. בסופו של דבר, הסלאם הוא פעילות קבוצתית, המדגישה את היות הפרט פעיל בתוך קבוצה מבלי לאבד את עצמיותו. הכל מתנועעים יחד, בגלים המתערבבים בתוך הציבור, אבל בתוך המערבולת כל אחד מנסה להחזיק מעמד, לשמור על שיווי המשקל האישי שלו ולא להדרדר למטה. ריקוד הסלאם עניינו סדר בתוך הכאוס. בתוך עירבוביה של אברים מתעופפים וגופות ממריאים, קיימים כללים שכל רקדן שומר עליהם. ממרחק מסויים, התנועה נראית סדורה, ספיראלה של מערבולת. סדר בתוך אי-סדר.

## דיוקנו של רקדן סלאם

פגשתי את אדוארד טינדאל לפני כחמש שנים, שעה שהיה נגן בס בלהקה מצליחה. הוא היה שייך למוסיקאים של ה"גרגעין הקשה" ורבים ראו בו את אחד המלכים של ה-"MOSH PIT" פעם אחת נלוויתי אליו לקונצרט של ה-"SEX POLICE", וראיתי אותו שולט בסלאם מספר דקות. בכל פעם שמישהו ניסה לפגוע בו, הוא השליך את התוקף אל תוך ההמון. כיום הוא סטודנט, בשנות העשרים שלו.

### ■ מתי התחלת לרקוד סלאם?

הייתי כבן שנים עשרה. בשכונה היו הרבה חברים שאהבו מוסיקה של "הגרגעין הקשה". היו שם שני היפס, שפתחו מקום, שהיה בעצם מוסך. הם פשוט שמו קערת זכוכית בפתח, וכל אחד שילם כמה שרצה עבור הכניסה.

### ■ מה היה אופיו של ריקוד הסלאם אז?

טוב, אתה צריך לזכור, שהייתי רק פרחח בן 12, עם כרובלת מחודדת בגובה 30 סנטימטר. אלוהים, כל בוקר בזאתי קופסת ספריי שלימה, כדי שהעסק הזה יעמוד זקוף. חטפתי אז הרבה מכות. והיו עלי סימנים וצלקות, אבל התעקשתי לחזור לשם, ועד מהרה חבורה של בנים גדולים ממני היו תומכים בי ברחבת הריקודים.

### ■ תוכל לתאר את שיטות הסלאם המיוחדות שלך?

בטח, אבל הכל השתנה מאד מאז שהייתי צעיר כל כך. הייתי רזה מאוד, אז פשוט הייתי רץ אל תוך גוש האנשים, קופץ ומניף את הזרועות והרגליים שלי, בנסיגות שלא ידחפו אותי לריצפה. משום שחטפתי כל כך הרבה,

התחלתי לעבוד על עצמי במכון כושר כל יום, עד שגדלתי קצת. וזה שינה את הסגנון שלי. כיום אני עושה הרבה צעד-מסדר (GOOSE-STEP) שומר על המקצב, מסתובב סביב הרחבה, מסובב את הראש לאחור וקדימה, ואם מישהו נקלע לדרכי, אני דוחף אותו הצידה. אני משתדל שזה יראה נונשאלאנטי, פשוט אני דוחף אותם, כאילו בלי להביט עליהם. כך שזה נראה מאד חפץ ולא-איכפתי.

■ מה גרם לך להשקיע כל כך הרבה בכושר ולרקוד סלאם כל העת?  
הייתי מוכרח ללכת להרבה קונצרטים, כדי למצוא רעיונות ללהקה שלי. התחלנו לנגן יחד כשהייתי בערך בן 15, וכדי לשכלל את הנגינה שלי, הלכתי לשמוע הרבה הופעות. אלא שבמקום להביט בבאסיסט, הורדתי את הראש והייתי עושה MOSHING כל הזמן.

■ מה היה אופי הלהקה שלכם?  
קראנו לעצמנו "CELIBATE COMMANDOS" ("הקומנדו המיתונה"), וזה רמז למאצואיזם ולצניעות כאחד. כולנו היינו די "בסדר", ז.א. אף אחד מאיתנו לא שתה, לא עישן ולא השתמש בסמים, אבל היינו מעורבים בהרבה קטטות. כנראה שהיה לנו הרבה מרץ. הורי התגרשו, עברנו לגור בשיכון די מחורבן, ואני חושב שהיתה בי הרבה תוקפנות כבושה.

■ שיחררת את התוקפנות בריקוד הסלאם? כן. זו היתה דרך מושלמת להיות אגרסיבי בלי לגלוש לפשע ממש. זה הרפה את המתח. יכולתי להרביץ להרבה אנשים ולחטוף מכות מכולם, אבל אף אחד לא ממש נפצע, נשאר רק שריטות או סימנים כחולים.

■ בעיניך הסלאם הוא ריקוד לכל דבר? כן, אם עושים זאת נכון. זו צורת ביטוי, ויש כל כך הרבה משתנים, וכל כך הרבה טכניקות [בסלאם]. יש "פוגו", ויש "CHICKEN-SLAMMING" ו-"CROWD SURFING" והכל. זהו הביטוי של תת-התרבות שלנו, של החברה שלנו.

■ אם כן, אתה חושב שהסלאם הוא צורה אומנותית?

כן, אבל לא צורה של אומנות עבור קהל צופים. וזו צורה שלא תתקיים הרבה זמן. אבל במונחים של ביטוי, זו אומנות. ובו בזמן גם מין ספורט. אתה יודע, מה שהם תמיד אומרים בטלוויזיה, שבספורט חשובה ההשתתפות ולא התוצאה, לא מי מנצח ומי מפסיד. זה לא נכון בכדורסל או פוטבול, אבל זה נכון בסלאם. אין מנצחים ומפסידים, אבל יש התרגשות מהמוסיקה, וההנאה מהמתח שבהזרקות לתוך ההמון, מהדאיה על גבי האנשים או מזה שזורקים אותך מהבימה.

## התנסות עצמית

באחד מערבי דצמבר הזדמנתי למופע שנערך במועדון בעיר מגורי. ניגנה שם קבוצה מהעיר דורהאם, קארולינה הצפונית. הם לא השמיעו מוסיקת פאנק, ואפילו לא משהו בסגנון הגרגעין הקשה. אבל זה היה מספיק מהיר וכבד, כדי שהחבריה יתחילו



**זו היתה דרך מושלמת להיות  
אגרסיבי בלי לגלוש לפשע  
ממש. זה הרפה את המתח.  
יכולתי להרביץ להרבה אנשים  
ולחטוף מכות מכולם, אבל אך  
אחד לא ממש נפצע, נשאר רק  
שריטות או סימונים כחולים**

כמעט לא חשתי כאב. ותחושת הנצחון ברגע שאתה שולט במערבולת, אין עילאית ממנה.

למחרת היום חשתי את הכאב בכל השריטות והשיפשופים שספגתי. כפי שאמר אדוארד טינדאל, הסלאם הוא תערובת של ספורט וריקוד. ממש כמו הקפוארה של בראזיל, שהיא גם אומנות-לחימה וגם מחול.



ב-MOSHING. הקהל היה ברובו סטודנטים ותלמידי תיכון, רובם מתחת לגיל 20 ולבנים.

כשהלהקה תחילה לנגן, חשתי בהתרגשות במרכז הקהל. נשמעו קצת מחיאות כפיים, אבל בעיקר רקיעות רגליים וקימוץ והרפייה של אגרופים. החברה החלו לנוע לצדדים, קדימה ואחורה. ואז, לפתע, נער אחד התחיל לדחוף את העומדים סביבו. ואלה, משנדחפו, פגעו באחרים, שדחפו אותם בחזרה. כעבור זמן קצר הכל דחפו את הכל. המערבולת התפשטה לצדדים והקיפה גם אותי.

אחד הבחורים שם את כף ידו על החזה שלי, ואני תפסתי את זרועו ומשכתי אותו אלי. הוא



**ביבליוגרפיה:**

Hain Harry, THE SLAM. New York Daily News. Aug. 5, 1982.

Heylin, Clinton. FROM THE VELVETS TO THE VOIDOIDS: A PRE-PUNK HISTORY FOR A POST-PUNK WORLD. Penguin Books, Inc. NY: 1993

Neely, Kim. OPINION. Rolling Stone Magazine. Jan 7, 1993:19

Selzer, Michael. TERRORIST CHIC: AN EXPLORATION OF VIOLENCE IN THE SEVENTIES. Hawthorne Books, Inc. NY: 1979

Sommer, Sally R. NIGHT IN THE SLAMMER. The Village Voice. Vol. XXVIII. No. 3. Jan 18, 1983

Spencer, Paul, (ed.) SOCIETY AND THE DANCE. Cambridge University Press. Cambridge 1985

נדהם, כאילו עלבתי בו, ולכן עזבתי את הזרוע שלו. התקדמתי יותר ויותר אל מרכז המערבולת, ושם הגופות נעו במהירות רבה יותר מבשוליים. ברגע מסויים, מישהו דחף אותי לאחור ונפלתי ארצה. מיד הושיטו שני בחורים את ידיהם, עזרו לי לקום וטפחו על

כתפי. אחרי זה התכופפתי נמוך ושמרתי על שיווי המשקל שלי.

בזמן השמעת קטע מהיר במיוחד, אחד החבר'ה לידי ביקש שאניף אותו גבוה מעל לראשי הרוקדים. הנחתי לו לשים את כף רגלו בכפות ידי, והנפתי אותו באוויר. זמן מה נישא בידי הרוקדים ממעל, עד שהורד שוב לריצפה. בשל אנשי הבטחון שהקיפו את הבימה, איש לא קפץ משם אל הרוקדים שמתחת. אחרי שניים או שלושה שירים, נאלצתי לצאת לנוח. הסלאם הוא פעילות מעייפת ביותר. אבל שום דבר אינו דומה ל-MOSHING-נראה לי, שזו פעילות השעשוע המהנה ביותר שזכיתי להשתתף בה. האדרנאלין שועט בעורקים, כך שאפילו אם חטפתי מכה חזקה,